

Det är lärarna, dumbom!

Det finns två faktorer som avgör om en skola har bra resultat. Den ena är vilka som går på den, alltså elevernas socioekonomiska förhållanden. Den andra är hur bra lärarna är. I princip inget annat spelar roll. Inte vad skolan kostar. Och i synnerhet finns inget stöd för att klassernas storlek spelar roll.

Metta Fjellkner från Lärarnas riksförbund och Gustav Fridolin (MP) oroar sig i en debattartikel på Aktuella frågor (3.5) för minskande lärartäthet och åberopar Joakim Palme som citerar andras forskning om resurser och resultat i skolan.

Men denna forskning ger för det första inte stöd för att klassernas storlek har betydelse, vilket tycks vara huvudtesen. För det andra finns inget samband mellan generella resurser och resultat. Däremot spelar det, som sagt, roll om man har bra lärare. Och det kostar pengar. Så skolor med stora resurser kan ge resultat förutsatt att resurserna går till att skaffa en bra lärarkår – snarare än en stor lärarkår.

Fler anställda i skolan och mindre klasser kommer inte att hjälpa elever till bättre resultat. Tvärtom riskerar det att minska utrymmet för högre lärarlöner. Därmed är det kontraproduktivt.

Har vi stora klasser i Sverige? Nej. Flera länder med bättre skola än Sverige – och det är många – har större klasser. Det handlar om kanske 16–18 elever per lärare bland de bästa länderna mot Sveriges omkring 12.

Det Fjellkner och Fridolin oroar sig för är en förändring från 11,8 elever per lärare till 12,0.

Detta förvånar kanske många som av debatten får intryck av att vi har gigantiska klasser i Sverige. Fler elever per lärare bidrar till att skapa utrymme för att belöna lärarna bättre i lön, vilket ökar intresset för yrket, höjer antagningskraven och yrkets status.

Ett bidrag kan vara den lärarlicens som nu skall införas. Detta finns redan på sina håll. I USA finns till exempel frivilliga certifieringar. De tycks fungera som en markör för kvalitet – i varje fall tjänar de certifierade bättre. Normalt har man yrkeslicenser för att kontrollera kvaliteten hos utövare av ett yrke. Därmed får man också en begränsning av antalet yrkesutövare, vilket tenderar att driva upp lönerna.

I skoldebatten finns massor med röster med sina favoritvinklar. En viss pedagogik, ett visst schema, särskilda ämnesval eller olika huvudmän lyfts fram. Myten om att små klasser ger stora resultat är en av de mest seglivade.

Ofta finns enstaka rapporter som kan tolkas som att det ena eller andra fungerar. Sanningen är att många varianter fungerar om de levereras av bra lärare. Det har gjorts tonvis av studier kring resultaten i skolan. Det som är konsekvent och signifikant är lärarkvalitetens betydelse.

För att parafrasera Bill Clinton: Its the teachers, stupid.

/PER TRYDING, vVD Handelskammaren